

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN FÖR
FORDONSKRANFÖRARE
2009**

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN FÖR FORDONSKRANFÖRARE
2009**

© Utbildningsstyrelsen 2009

Edita Prima Oy

Helsingfors 2009

ISBN 978-952-13-4137-3 (häft.)

ISBN 978-952-13-4138-0 (pdf)

Dnr **7/011/2009**

FÖRESKRIFT **Iakttas som förpliktande**

DATUM **30.3.2009**

Giltighetstid
fr.o.m. 1.4.2009 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten att
utfärda föreskriften bygger

L 631/1998 13 § 2 mom

Upphäver Föreskrift Nr **65/011/200, 18.10.2000**

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN FÖR FORDONSKRANFÖRARE

Utbildningsstyrelsen har beslutat om grunderna för yrkesexamen för fordonskranförare. Examensgrunderna ska iakttas fr.o.m. 1.4.2009.

Examensprestationer som påbörjats innan föreskriftens i kraftträdande kan fullföljas enligt grunderna dnr 65/011/2000 t.o.m.31.3.2011 .

Examenskommissionen och examensarrangören kan inte lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

När utbildning som förbereder för en fristående examen anordnas, beslutar utbildningsanordnaren om innehållet i utbildningen och ordnandet av utbildningen i enlighet med examensgrunderna. Den som deltar i utbildningen skall som en del av utbildningen beredas möjlighet att avlägga en fristående examen.

Generaldirektör

Timo Lankinen

Undervisningsråd

Markku Lappalainen

INNEHÅLL

Kapitel 1

Fristående examina	7
1 § Anordnande av fristående examina	7
2 § Avläggande av fristående examen	7
3 § Grunderna för fristående examen	7
4 § Personlig tillämpning i fristående examen	8
5 § Bedömning av yrkesskickligheten i fristående examen	8
6 § Betyg	8
7 § Utbildning som förbereder för fristående examen.....	9

Kapitel 2

Uppbyggnaden av yrkesexamen för fordonskranförare	9
1 § Examensdelarna	9

Kapitel 3

Kraven på yrkesskicklighet i yrkesexamen för fordonskranförare och grunderna för bedömningen	10
1 § Fordonskranförarens basfärdigheter	11
a) Krav på yrkesskicklighet	11
b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	11
c) Mål och kriterier för bedömningen	12
2 § Användning av en valfri fordonskran	13
a) Krav på yrkesskicklighet	13
b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	13
c) Mål och kriterier för bedömningen	15
3 § Kranens konstruktion, underhåll och reparation	16
a) Krav på yrkesskicklighet	16
b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	16
c) Mål och kriterier för bedömningen	17
4 § Bekräftelse av lyftplanen.....	17
a) Krav på yrkesskicklighet	17
b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	17
c) Mål och kriterier för bedömningen	18
5 § Användning av lastkran i monteringsarbete.....	19
a) Krav på yrkesskicklighet	12
b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	17
c) Mål och kriterier för bedömningen	17

6 §	Användning av teleporter vid lyftarbete	21
	a) Krav på yrkesskicklighet	21
	b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	21
	c) Mål och kriterier för bedömningen	22
7 §	Fordonsburna personliftar	22
	a) Krav på yrkesskicklighet	22
	b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	22
	c) Mål och kriterier för bedömningen	23
8 §	Företagsamhet.....	24
	a) Krav på yrkesskicklighet	24
	b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	24
	c) Mål och kriterier för bedömningen	25

Bilaga

Bedömningsprinciper

Kapitel 1

FRISTÅENDE EXAMINA

1 § Anordnande av fristående examina

Examenskommissionerna som tillsätts av Utbildningsstyrelsen och består av representanter för arbetsgivare, arbetstagare, lärare och vid behov självständiga yrkesutövare ansvarar för anordnandet och övervakningen av fristående examina samt utfärdar examensbetyg. Examenskommissionerna gör ett avtal om anordnande av fristående examina med utbildningsanordnarna och vid behov med andra sammanslutningar och stiftelser. Fristående examina kan inte anordnas utan giltigt avtal med examenskommissionen.

2 § Avläggande av fristående examen

Fristående examen avläggs genom att examinanderna vid examenstillfällena i praktiska arbetsuppgifter påvisar det kunnande som förutsätts i examensgrunderna. Varje examensdel ska bedömas skilt för sig. Bedömningen görs som ett samarbete mellan representanter för arbetsgivare, arbetstagare och undervisningssektorn. Inom branscher där det är vanligt med självständiga yrkesutövare tas även denna part i beaktande vid valet av bedömare. Bedömningen godkänns slutligen av examenskommissionen. Examensbetyg kan beviljas då examinanden har avlagt alla examensdelar som krävs med godkänt vitsord.

3 § Grunderna för fristående examen

I examensgrunderna fastställs vilka delar och eventuella kompetensområden som hör till examen, uppbyggnaden av examen, den yrkesskicklighet som krävs i de olika examensdelarna, bedömningsgrunderna (målen och kriterierna för bedömningen) samt sätten att påvisa yrkesskicklighet.

En examensdel utgör ett delområde inom yrket som går att avskilja från den naturliga arbetsprocessen till en självständig helhet som kan bedömas. Kraven på yrkesskicklighet som beskrivs i de olika examensdelarna koncentrerar sig på de centrala funktionerna och verksamhetsprocesserna inom yrket samt på yrkespraxis inom den aktuella branschen. De omfattar även färdigheter som allmänt behövs i arbetslivet, till exempel sociala färdigheter.

Målen och kriterierna för bedömningen är härledda ur kraven på yrkesskicklighet. Målen för bedömningen anger de kunskapsområden som man vid bedömningen fäster särskild vikt vid. Definitionen av dessa mål underlättar också bedömningen av den aktuella arbetsprocessen. Bedömningen ska täcka alla de mål för bedömning som beskrivs i examensgrunderna. Kriterierna för bedömningen bestämmer den kvalitativa och kvantitativa nivån på en godkänd prestation.

Sätten att påvisa yrkesskicklighet innehåller preciserande anvisningar om avläggandet av examen. Yrkesskickligheten påvisas i allmänhet i autentiska arbetsuppgifter. Sätten att påvisa yrkesskicklighet kan innehålla direktiv för bl.a. hur en examensprestation vid behov kan kompletteras så att alla krav på yrkesskicklighet blir beaktade.

4 § Personlig tillämpning i fristående examen

Utbildningsstyrelsen har utfärdat en särskild föreskrift om personlig tillämpning.

5 § Bedömning av yrkesskickligheten i fristående examen

Vid bedömning av yrkesskickligheten är det viktigt att ingående och noggrant granska hur examinanderna visar att de kan det som examensgrunderna förutsätter i kraven på yrkesskicklighet för den aktuella examensdelen. Vid bedömningen tillämpas de bedömningskriterier som fastställts i examensgrunderna. Bedömarna ska mångsidigt använda sig av olika och i första hand kvalitativa bedömningsmetoder. Används endast en metod, blir resultatet inte nödvändigtvis tillförlitligt. Vid bedömningen beaktas bransch- och examensspecifika särdrag i enlighet med examensgrunderna. Om examinanderna har tillförlitliga utredningar om tidigare påvisat kunnande, granskar bedömarna hur de motsvarar kraven på yrkesskicklighet i examensgrunderna. Bedömarna föreslår för examenskommissionen att kunnandet erkänns som en del av examensprestationen. Examenskommissionen fattar det slutliga beslutet om erkännande av tidigare påvisat kunnande som tillförlitligt utretts.

Bedömning av yrkesskicklighet är en process där insamling av bedömningsmaterial och dokumentering av bedömning spelar en viktig roll. Representanter för arbetslivet och lärare gör på trepartsbasis en noggrann och mångsidig bedömning. Examinanderna ska klart och tydligt få veta hur bedömningsgrunderna tillämpas i deras eget fall. De ska också ges möjlighet att själva bedöma sina prestationer. Examensarrangören gör upp ett bedömningsprotokoll över examensprestationen för den aktuella examensdelen som undertecknas av bedömarna. Till en bra bedömningsprocess hör också att efter detta ge examinanderna respons på prestationerna. Det slutliga bedömningsbeslutet fattas av examenskommissionen.

Bedömare

De personer som bedömer examinandernas yrkesskicklighet ska ha god yrkeskunskap inom det aktuella området. Examenskommissionen och examensarrangören kommer överens om bedömarna i avtalet om anordnande av fristående examen.

Rättelse av bedömning

Examinanderna kan inom lagstadgad tid anhålla om rättelse av bedömning av den examenskommission som ansvarar för den aktuella examen.

En skriftlig begäran om rättelse riktas till examenskommissionen. Examenskommissionen kan efter att ha hört bedömarna besluta om en ny bedömning. Det går inte att genom besvär anhålla om ändring av examenskommissionens beslut som gäller rättelse av bedömning.

6 § Betyg

Examenskommissionen beviljar examensbetyg och betyg för en eller flera avlagda examensdelar. Betyg över deltagande i förberedande utbildning ges av utbildningsanordnaren. Utbildningsstyrelsen har utfärdat direktiv om vilka uppgifter som ska framgå ur betyg för fristående examina, utbildning som förbereder för fristående examen och läroavtalsutbildning.

Betyg för en eller flera examensdelar ges på begäran. Examensbetyget, liksom betyget för en eller flera avlagda examensdelar, undertecknas av en representant för examenskommissionen och en representant för examensarrangören.

En anteckning om avlagd fristående examen i ett av Utbildningsstyrelsen godkänt yrkesbevis är ett intyg över avlagd examen som är jämförbart med ett examensbetyg. Examensarrangören skaffar och undertecknar yrkesbeviset. Yrkesbeviset är avgiftsbelagt för examinanden.

7 § Utbildning som förbereder för fristående examen

Det går formellt sett inte att ställa förhandsvillkor i fråga om utbildning för dem som deltar i fristående examina. Examina avläggs ändå huvudsakligen i samband med förberedande utbildning.

Förberedande utbildning ska anordnas i enlighet med examensgrunderna. Utbildningen och examenstillfällena ska planeras utgående från examensdelarna. Den som deltar i utbildning som förbereder för fristående examen ska ges möjlighet att delta i examenstillfällena och avlägga fristående examen som en del av utbildningen.

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN FÖR FORDONSKRANFÖRARE

1 § Examensdelarna

Yrkesexamen för fordonskranförare består av fyra obligatoriska examensdelar och för att erhålla examensbetyg för denna examen förutsätts att examinanden uppvisar godkänd prestation i de fyra obligatoriska delarna.

Enligt 14 § i statsrådets förordning (SRF 403/2008) ska den som för en mobilkran vars lyftkapacitet överstiger 5 ton ha avlagt en behörig yrkesexamen enligt lagen om yrkesexamina eller en lämplig del av en sådan yrkesexamen. Dessutom förutsätter det ovan nämnda beslutet att om en lastkrans lastmoment överstiger 25 tonmeter och om den är avsedd att användas till huvudsakligen annat än lastning av fordon, ska föraren ha avlagt en behörig yrkesexamen eller en lämplig del av en sådan yrkesexamen.

Den lämpliga del av en sådan yrkesexamen som 14 § i förordningen (SRF 403/2008) syftar på är examensdelen ”Fordonskranförarens basfärdigheter”. För att ha rätt och beredskap att använda en fordonskran förutsätts att examinanden har avlagt denna examensdel med godkänt vitsord. Efter att ha avlagt denna examensdel får examinanden vid behov ett betyg över denna del.

Enligt statsrådets förordning 403/2008 (14 § 2 mom.) förutsätts att examinanden för att använda en lastkran har avlagt den valfria examensdelen ”Användning av lastkran i monteringsarbete”. När han har avlagt denna del erhåller han ett separat intyg.

Dessutom har följande valfria examensdelar inkluderats som tilläggsdelar i examensgrunderna: användning av teleporter vid lyftarbete och fordonsburna personliftar. De som har avlagt dessa valfria examensdelar separat har rätt att använda dessa maskiner.

För att erhålla examensbetyg ska examinanden avlägga följande obligatoriska examensdelar:

- Fordonskranförarens basfärdigheter (SRF 403/2008, lämplig del enligt 14 §)
- Användning av en valfri fordonskran
- Kranens konstruktion, underhåll och reparation
- Bekräftelse av lyftplanen

I samband med yrkesexamen för fordonskranförare är det dessutom möjligt att avlägga följande delar som fristående delexamen eller som tilläggsdelar i examen:

- Användning av lastkran i monteringsarbete (SRF 403/2008, 14 §)
- Användning av teleporter vid lyftarbete
- Fordonsburna personliftar

Dessutom är det möjligt att avlägga följande del som separat examensdel eller som frivillig del i examen:

- Företagsamhet.

Kapitel 3

KRAVEN PÅ YRKESKICKLIGHET I YRKESEXAMEN FÖR FORDONSKRANFÖRARE OCH GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN

Kraven på yrkesskicklighet i yrkesexamen för fordonskranförare (punkt a) utgår från olika uppgifts- och kunskapsområden i arbetslivet. Målen för bedömningen (rubrikerna med fet stil i punkt b) anger de för yrkesskickligheten centrala kunskapsområden och funktioner som man bör fästa särskild uppmärksamhet vid i bedömningen. Kriterierna för bedömningen (punkt b) anger däremot hur examinanden bör klara av sitt arbete. I punkt c, sätten att påvisa yrkesskicklighet, definieras hur yrkesprovet för examensdelen ska avläggas och bedömas.

Organiserandet av fristående examina bygger på utbildningsanordnarens plan för anordnande av examina. Examenstillfällena och uppgifterna som härleds ur examenskraven, planeras så att de uppfyller de centrala kraven på yrkeskompetens och uppgifterna ska på ett övergripande sätt innehålla de områden eller funktioner som nämns i målen för bedömningen. Examinandens förutsättningar och förmåga att omvandla och tillämpa sina kunskaper och färdigheter i föränderliga situationer ska framgå av examensprestationerna. Platsen där de olika examensdelarna avläggs ska vara sådan att examinanden kan utföra sina uppgifter på ett sätt som tillförlitligt påvisar att han uppnått den prestationsnivå som har fastställts i bedömningskriterierna för ifrågavarande examensdel.

1 § Fordonskranförarens basfärdigheter

Denna examensdel är den tillämpliga del av yrkesexamen som SRF 403/2008, 14 §) syftar på. För att ha rätt att använda en fordonskran förutsätts att examinandena har avlagt denna examensdel med godkänt vitsord. Efter att ha avlagt denna examensdel får examinandena vid behov ett separat intyg.

Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden förstår betydelsen av att arbetet utförs omsorgsfullt, lugnt och ansvarsfullt samt är medveten om de risker som både de anställda och utrustningen utsätts för. Han är medveten om vikten av arbetsledning och planering för att lyftarbetet ska lyckas. Han känner till centrala säkerhetsbestämmelser och -anvisningar för lyftarbeten och lyftutrustning.</p> <p>Examinanden känner till trafikreglerna och specialbestämmelserna för tung utrustning samt trafikriskerna.</p>	<p>Attityd, ansvar, risker och säkerhetsbestämmelser</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• känner igen kundernas olika arbetsmiljöer och rutiner samt de risker som arbetet medför (t.ex. byggarbetsplatser eller små engångsbeställare)• känner till innehållet i allmänna hyresvillkor samt ansvarsfördelningen mellan parterna vid lyftarbeten• förutsätter att det finns en person som ansvarar för lyftarbeten på arbetsplatsen och följer dennes instruktioner• tar inte emot arbeten om olycksrisken är uppenbar eller om arbetsredskapen är olämpliga• känner till de centrala avsnitten i de arbetarskyddsbestämmelser som gäller användning av en fordonskran samt i säkerhetsbestämmelserna och säkerhetsföreskrifterna på en byggarbetsplats och i en hamn• känner till de centrala avsnitten i arbetarskyddslagen• känner till de centrala avsnitten i de bestämmelser om avfallshantering som tillämpas inom branschen. <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• vet hur tung utrustning beter sig i trafiken, beaktar dess egenskaper vid planering av lyftkranens körrutt och tidtabell och vid trafikering på hala, mjuka eller ojämna underlag• vet vilka delar, till exempel stödsdivor och andra tillbehör som krävs för att säkerställa en god bindning• iakttar vägtrafiklagens specialbestämmelser

<p>Examinanden känner till rutinerna vid störningssituationer och olycksfall och kan använda skyddsutrustning. Han har ett giltigt certifikat för heta arbeten och ett arbetarskyddskort.</p>	<p>ser som gäller fordonskranar</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till de dokument som bör finnas i en lyftkran. <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • anmäler de säkerhetsbrister han upptäcker • är förtrogen med och använder personlig skyddsutrustning • kan ge första hjälpen enligt Fhj 1 eller en motsvarande kurs.
<p>Examinanden behärskar de fysikaliska lagbundenheterna i anknytning till lyftarbeten och lyftkranar. Han vet hur ett lyftarbete förlöper från början till slut samt hur vindstyrkan, tyngdpunkten och fastsättningen av lyftobjektet påverkar förloppet.</p>	<p>Baskunskaper i lyftarbete och lyftkranar</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • vet vilka krafter (t.ex. från stödfötterna) och motkrafter som påverkar en lyftkran och hur de förändras under lyftarbetet • vet vilka moment och motmoment som påverkar en lyftkrans stabilitet • vet vad som händer på ett eventuellt överlastområde • känner till de vanligaste orsakerna till att en lyftkran stjälp • kan uppskatta vindstyrkans effekt på ett lyftarbete • tar hänsyn till lyftmiljön under hela arbetsförloppet • behärskar lyftkranens arbetsrörelser och kan eliminera lastens krängning • kan uppskatta var tyngdpunkten ligger i ett lyftobjekt och vet hur den påverkar objektets beteende när det lyfts.
<p>Examinanden förstår att lyftkranar är olika och att det är viktigt att bekanta sig och träna med varje lyftkran som han använder för första gången. Han kan använda en modern fordonskran tryggt och ekonomiskt för sedvanliga arbetsobjekt och arbetsituationer enligt anvisningar och bestämmelser.</p>	<p>Användning av en lyftkran</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • börjar inte använda en lyftkran utan inskolning • hittar de avsnitt i bruksanvisningarna som gäller en trygg användning av lyftkranen och iakttar dem • utrustar fordonskranen så att den uppfyller kraven på fordon i allmän trafik • är förtrogen med lyftkranens köregenskaper och kör en lyftkran enligt principerna för ett förutseende och ekonomiskt körsätt • förflyttar lyftkranen på arbetsplatsen och i terrängen på ett säkert sätt enligt arbetsledarens anvisningar och lyftkranens

<p>Examinanden känner till egenskaperna hos olika lyftredskap och deras användning samt principerna för hur lyftobjektet ska fästas. Han vet hur viktigt det är att granska lyftkranens och lyftredskapens skick och vet hur det görs.</p> <p>Examinanden känner till de kommunikationsmetoder som används vid lyftarbeten på arbetsplatser. Han är förtrogen med övervakningsutrustningen och dess principer.</p>	<p>bruksanvisningar</p> <ul style="list-style-type: none"> • reser lyftkranen enligt bruksanvisningarna och arbetsledarens anvisningar • förbereder lyftkranen inför ett lyftarbete • kan tolka en lyftplan och en tabell som visar maximal lyftförmåga • använder lyftkranen och arbetsredskapen enligt tillverkarens anvisningar • kan vid olyckor eller störningssituationer hindra att ytterligare skador uppstår • kan utföra kontroll och dagligt underhåll enligt lyftkranens servicebok • vet vilka oljor och vätskor som används i en lyftkran och kan välja rätt kvaliteter. <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan välja rätt lyftredskap till vanliga lyftarbeten • förstår att riktiga och ordentliga lyftpunkter samt hållfastheten hos lyftöglor och andra redskap bör kontrolleras innan lyftarbetet utförs • vet vad bestämmelserna och tillverkaren kräver att man dagligen kontrollerar innan lyftarbetena kan påbörjas • vet på vilka grunder lyftredskap underkänns. <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till vedertagna handtecken och kan använda en radiotelefon • kollar vem som informerar med handtecken innan arbetet påbörjas • vet hur de vanligaste kontrollinstrumenten fungerar i en lyftkran.
--	---

En prestation godkänns om den utförs självständigt, i enlighet med bestämmelserna och i det närmaste felfritt samt med snabbheten hos en person som har baskunskaper.

Examensdelen underkänns om examinandens

- inte kan söka information i olika informationskällor
- handlar i strid med arbets- eller säkerhetsföreskrifterna
- inte klarar av arbetsuppgifterna inom samma tid som en person som har baskunskaper
- handlar i strid med tillverkarens allmänna instruktioner
- äventyrar sin egen eller andras hälsa eller säkerhet
- handlar i strid med miljöskyddet eller andra motsvarande bestämmelser.

Examensdelen underkänns också om fordonskranen som används i yrkesprovet eller någon av dess anordningar eller redskap skadas på grund av felaktig service eller användning eller om yrkesprovets bedömare är tvungen att ingripa i situationen för att undvika person-, miljö- eller materialskador.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i samband med sedvanliga arbetsuppgifter i en autentisk arbetsmiljö. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan intervjuer, tilläggsuppgifter och andra tillförlitliga metoder användas som grund för bedömningen.

Vid planeringen och genomförandet av examenstillfällena kan särdragen hos examinandens egen organisation eller den organisation som han har valt beaktas.

2 § Användning av en valfri fordonskran

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden kan använda olika typer av fordonskranar enligt anvisningar och bestämmelser på ett säkert, förutseende och ekonomiskt sätt vid olika lyftarbeten.</p>	<p>Användning av en lyftkran Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förflyttar lyftkranen säkert och enligt bruksanvisningarna på arbetsplatsen • känner till lyftkranens köregenskaper och kör den enligt principerna för ett förutseende och ekonomiskt körsätt • kan planera vanliga lyftarbeten tillsammans med beställaren • kan bedöma lyftarbetets riskfaktorer och eliminera dem • reser lyftkranen enligt bruksanvisningarna och instruktionerna på arbetsplatsen • förbereder lyftkranen inför ett lyftarbete • behärskar lyftkranens arbetsrörelser ingående och utför arbetet med snabbheten hos en yrkesman.
<p>Examinanden förstår vikten av samarbete och kundrelationer för organisationen och hur viktig den egna arbetsinsatsen är för företagets verksamhet samt värdesätter sitt arbete.</p>	<p>Förmåga att arbeta i en arbetsgemenskap Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner i huvudsak till marknaden, produkterna, värderingarna, målen och verksamhetsprinciperna inom branschen • känner till företagets organisationsstruktur och sitt uppgifts- och ansvarsområde inom organisationen • är förtrogen med de centrala avsnitten i arbetslagstiftningen och kollektivavtalen

	<ul style="list-style-type: none"> • känner till sina skyldigheter, ansvar och rättigheter som en medlem av arbetsgemenskapen samt hur man uppför sig inom arbetsgemenskapen • kan samarbeta som en medlem av arbetsgemenskapen och arbetsgruppen och sköter sina arbetsuppgifter ansvarsfullt • handlar enligt principerna för god kundbetjäning i olika interaktionssituationer • kan som sakkunnig inom sin bransch handleda nya förare.
<p>Examinanden kan redogöra för hur intäkterna uppkommer i ett företag som erbjuder lyftservice, vad kostnaderna för verksamheten består av och hur man kan påverka kostnaderna samt vet hur han kan påverka företagets lönsamhet i sitt eget arbete.</p>	<p>Ekonomi och kvalitet Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår hur kostnaderna uppstår i det egna arbetet och sina möjligheter att påverka dem • använder arbetsredskap, maskiner och apparater på ett godtagbart sätt och kan underhålla dem • känner till och uppfyller de krav som arbetsplatsens kvalitetssystem ställer på verksamheten • behärskar arbetsuppgifterna så att han kan uppfylla de krav på kvalitet och snabbhet som ställs på arbetet.
<p>Examinanden känner till arbetarskyddsriskerna i samband med lyftarbete och lyftanordningar, kan handla rätt vid eventuella olyckor samt använda säkerhetsutrustning.</p>	<p>Arbetarskydd Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till de centrala avsnitten i arbetarskyddslagen • känner till riskerna i anslutning till lyft- och transportarbeten samt säkerhetskraven på lyftarbeten • känner till de centrala avsnitten i säkerhetsbestämmelserna för byggarbete och hamnar • känner till de bestämmelser som gäller lyftredskap • känner till de bestämmelser som gäller lyft av personer • känner till vedertagna handtecken och övriga kommunikationsmetoder • känner till och använder personlig skyddsutrustning i arbetet • innehar ett giltigt arbetarskyddskort och kan ge första hjälpen enligt Fhj 1 eller en motsvarande kurs.

Prestationen godkänns om den utförs självständigt, i enlighet med bestämmelserna och i det närmaste felfritt och samt med snabbheten hos en yrkesman.

Examensdelen underkänns om examinanden

- inte kan söka information i olika informationskällor
- handlar i strid med arbets- eller säkerhetsföreskrifterna
- inte klarar av arbetsuppgifterna med snabbheten hos en yrkesman
- handlar i strid med allmänna instruktioner från lyftkranens tillverkare
- äventyrar sin egen eller andras hälsa eller säkerhet
- handlar i strid med miljöskyddet eller andra motsvarande bestämmelser.

Examensdelen underkänns också om fordonskranen som används i yrkesprovet eller någon av dess anordningar eller redskap skadas på grund av felaktig service eller användning eller om yrkesprovets bedömare är tvungen att ingripa i situationen för att undvika person-, miljö- eller materialskador.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i samband med sedvanliga arbetsuppgifter i en autentisk arbetsmiljö. Den yrkeskompetens som krävs för denna examen påvisas med en helt annorlunda fordonskran och i ett annorlunda lyftarbete än de som används i yrkesprovet där basfärdigheter för den lämpliga delen påvisas.

Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan intervjuer, tilläggsuppgifter och andra tillförlitliga metoder användas som grund för bedömningen.

Vid planeringen och genomförandet av de fristående yrkesproven kan särdragen hos examinandens egen organisation eller den organisation som han har valt beaktas.

3 § Kranens konstruktion, underhåll och reparation

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden förstår vilken effekt ett regelbundet underhåll har på utrustningens reparationskostnader, pålitlighet och livslängd samt vet vilka arbetsuppgifter föraren har vid uppföljning av service och reparationer. Han kan med hjälp av lyftkranens servicebok utföra dagligt underhåll, oljebyten och normalt underhåll av bränslesystemet samt alla granskningar enligt bruksanvisningarna.	Underhåll Examinanden <ul style="list-style-type: none">• förstår den ekonomiska betydelsen av en kontinuerlig uppföljning av lyftkranens skick och hur det inverkar på bruks-säkerheten• kan utföra dagligt underhåll och dagliga kontroller• kan byta olja och filter• känner till oljekvaliteterna och kan välja rätt kvalitet• kan byta bränslefilter• kan utföra smörjunderhåll.

<p>Examinanden förstår lyftkranens konstruktion och funktionsprincip och kan i störningssituationer och i samband med eventuella skador på lyftkranen fastställa de synliga skadorna och klara av mindre reparationsåtgärder. Han kan reparera och granska lyftkranens tilläggsutrustning och lyftredskap samt söka service- och reparationsinstruktioner i olika informationskällor.</p>	<p>Reparation Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • är förtrogen med konstruktionen och funktionsprinciperna för olika typer av fordonskranar • kan vid uppkomsten av eventuella fel hindra att ytterligare skador uppstår • kan informera sin arbetsgivare om felet och dess omfattning • kan byta vanliga slitdelar enligt anvisningar och med hjälp av handböcker.
<p>Examinanden vet hur viktigt det är att beakta miljön i olika trafik-, service- och reparationssituationer.</p>	<p>Arbetarskydd och miljö Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • håller ordning och reda på sin arbetsmiljö samt underhåller de arbetsredskap och maskiner som han använder • utför sina arbetsprestationer i rätt ordning, med riktiga arbetsmetoder och enligt arbetarskyddsbestämmelserna • följer bestämmelserna om avfallshandtering.

En prestation godkänns om den utförs självständigt, i enlighet med bestämmelserna och i det närmaste felfritt samt med den snabbhet som arbetsuppgiften kräver.

Examensdelen underkänns om examinanden

- inte kan söka information i olika informationskällor
- handlar i strid med arbets- eller säkerhetsföreskrifterna
- inte klarar av arbetsuppgifterna inom utsatt tid
- handlar i strid med tillverkarens allmänna instruktioner
- äventyrar sin egen eller andras hälsa eller säkerhet
- handlar i strid med miljöskyddet eller andra motsvarande bestämmelser.

Examensdelen underkänns också om fordonskranen som används i yrkesprovet eller någon av dess anordningar eller redskap skadas på grund av felaktig service eller användning eller om yrkesprovets bedömare är tvungen att ingripa i situationen för att undvika person-, miljö- eller materialskador.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i samband med sedvanliga arbetsuppgifter i en autentisk arbetsmiljö. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan intervjuer, tilläggsuppgifter och andra tillförlitliga metoder användas som grund för bedömningen.

Vid planeringen och genomförandet av de fristående yrkesproven kan särdragen hos examinandens egen organisation eller den organisation som han har valt beaktas.

4 § Bekräftelse av lyftplanen

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden är medveten om betydelsen av omsorgsfull planering av lyftarbetet för att det ska lyckas. Han utför sitt arbete ansvarsfullt och känner till ansvarsfördelningen mellan parterna vid lyftarbeten.</p>	<p>Attityder och ansvarsfördelning Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till ansvars- och uppgiftsfördelningen mellan de olika parterna vid lyftarbeten • kontaktar den person som ansvarar för lyftarbetet och planeringen innan arbetet påbörjas.
<p>Examinanden kan tolka informationen i lyftplanen, till exempel uppgifter om lyftobjektet, omgivningen och de yttre omständigheterna samt om egenskaperna hos lyftutrustningen och lyftredskapen.</p>	<p>Planens innehåll och genomförande Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan från kranförarens synvinkel bedöma om beställarens plan är realistisk • tolkar givna instruktioner rätt och ber arbetsledningen om råd i oklara situationer • vet vilka riskfaktorer som ingår i arbetet och kan förklara hur de kan elimineras planenligt • säkerställer före placeringen av lyftkranen för egen del att lyftplatsen motsvarar den som beskrivs i planen • försäkrar sig om att lyftkranens egenskaper motsvarar de egenskaper som beskrivs i lyftplanen • vet hur mycket lyftobjektet väger och väljer det föreslagna lyftredskapet • kan läsa arbetsritningar till lyftarbetet • känner till arbetsledningen och övriga personer som deltar i lyftarbetet.
<p>Examinanden känner till de krav på krävande lyftarbeten och samlyft som lagen ställer och att planeringen vid behov kräver sakkunniga från olika branscher.</p>	<p>Krävande lyftarbeten Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • vet vilka typer av lyftarbeten som kräver en skriftlig plan och att beställaren ansvarar för planeringen • arbetar ansvarsfullt som kranförare och följer givna instruktioner.
<p>Examinanden känner till de krav som arbetarskyddslagen ställer på lyft av personer.</p>	<p>Lyft av personer Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till de bestämmelser som gäller lyft av personer med en lyftanordning som är planerad för lyft av varor • kan tolka en plan som är uppgjord för lyft av personer

	<ul style="list-style-type: none"> • säkerställer att kontakten med lyftkorgen fungerar planenligt.
--	--

En prestation godkänns om den utförs självständigt, i enlighet med bestämmelserna och i det närmaste felfritt.

Examensdelen underkänns om examinanden

- handlar i strid med lyftplanens och arbetsplatsens instruktioner
- handlar i strid med tillverkarens instruktioner
- inte klarar av arbetsuppgifterna inom utsatt tid
- äventyrar sin egen eller andras hälsa eller säkerhet
- handlar i strid med miljöskyddet eller andra motsvarande bestämmelser.

Examensdelen underkänns också om fordonskranen som används i yrkesprovet eller någon av dess anordningar eller redskap skadas på grund av felaktig service eller användning eller om yrkesprovets bedömare är tvungen att ingripa i situationen för att undvika person-, miljö- eller materialskador.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i samband med sedvanliga arbetsuppgifter i en autentisk arbetsmiljö. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan intervjuer, tilläggsuppgifter och andra tillförlitliga metoder användas som grund för bedömningen.

Vid planeringen och genomförandet av de fristående yrkesproven kan särdragen hos examinandens egen organisation eller den organisation som han har valt beaktas.

5 § Användning av lastkran i monteringsarbete

Enligt statsrådets förordning (SRF 403/2008 14 § 2 mom.) ska den som för en lastkran vars lyftkapacitet överstiger 25 tonmeter ha avlagt denna examensdel då han använder en lastkran i huvudsak till annat än lastning av fordon.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden kan enligt anvisningar och bestämmelser använda en lastkran vars lyftkapacitet överstiger 25 tonmeter i olika lyftarbeten på ett förutseende och ekonomiskt sätt.</p>	<p>Användning av lastkran Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan tolka lyftplaner • känner till lyftkranens prestationsvärden och de faktorer som påverkar stabiliteten • reser lyftkranen enligt bruksanvisningarna och instruktionerna på arbetsplatsen • kan bedöma lyftarbetets riskfaktorer och eliminera dem • kan välja rätt lyftredskap och behärskar

	<p>fastsättningen</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar lyftkranens arbetsrörelser ingående och utför arbetet med snabbheten hos en yrkesman • arbetar ergonomiskt och använder personlig skyddsutrustning • iakttar arbetarskyddsbestämmelserna vid lyftarbete • känner till de centrala avsnitten i säkerhetsbestämmelserna för byggarbete och hamnar • känner till de bestämmelser som gäller lyft av personer • känner till vedertagna handtecken och övriga kommunikationsmetoder • kan ge första hjälpen enligt Fhj 1 eller en motsvarande kurs.
<p>Examinanden känner till lastkranens konstruktion och förstår betydelsen av regelbunden service och granskning med tanke på dess användning, säkerhet och funktion.</p>	<p>Service och kontroll Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till lastkranens konstruktion och funktion • kan utföra dagligt underhåll och funktionstest på en lyftkran • vet vilka kontroller som bör utföras på en lyftkran • vet hur lyftredskap bör granskas samt på vilka grunder de underkänns • följer bestämmelserna om avfallshantering.

En prestation godkänns om den utförs självständigt, i enlighet med bestämmelserna och i det närmaste felfritt samt med snabbheten hos en yrkesman.

Examensdelen underkänns om examinandem

- handlar i strid med arbets- eller säkerhetsbestämmelserna
- inte klarar av arbetsuppgifterna inom utsatt tid
- handlar i strid med tillverkarens allmänna instruktioner
- äventyrar sin egen eller andras hälsa eller säkerhet
- handlar i strid med miljöskyddet eller andra motsvarande bestämmelser.

Examensdelen underkänns också om lastkranen som används i yrkesprovet eller någon av dess anordningar eller redskap skadas på grund av felaktig service eller användning eller om yrkesprovets bedömare är tvungen att ingripa i situationen för att undvika person-, miljö- eller materialskador.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i samband med sedvanliga arbetsuppgifter i en autentisk arbetsmiljö. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan intervjuer, tilläggsuppgifter och andra tillförlitliga metoder användas som grund för bedömningen.

Vid planeringen och genomförandet av de fristående yrkesproven kan särdragen hos examinandens egen organisation eller den organisation som han har valt beaktas.

6 § Användning av teleporter vid lyftarbete

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden använder olika typer av teleporter enligt anvisningar och bestämmelser på ett säkert, förutseende och ekonomiskt sätt vid olika lyftarbeten.</p>	<p>Användning av teleporter Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• förflyttar teleportern säkert och enligt bruksanvisningarna• känner till teleporterns prestationsvärden och de faktorer som påverkar stabiliteten• vet vilken typ av tilläggsutrustning som kan monteras på en viss teleporter• kan bedöma lyftarbetets riskfaktorer och eliminera dem• kan välja rätt lyftredskap och behärskar fastsättningen• behärskar lyftkranens arbetsrörelser ingående och utför arbetet med snabbheten hos en yrkesman• är förtrogen med och använder personlig skyddsutrustning i sitt arbete• iakttar arbetarskyddsbestämmelserna vid lyftarbete• känner till de centrala avsnitten i säkerhetsbestämmelserna för byggarbete och hamnar• känner till vedertagna handtecken och övriga kommunikationsmetoder.
<p>Examinanden känner till teleporterns konstruktion och förstår betydelsen av regelbunden service och granskning med tanke på dess användning, säkerhet och funktion.</p>	<p>Service och kontroll Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• är förtrogen med teleporterns konstruktion och funktionsprincip• kan utföra dagligt underhåll och funktionstest på en teleporter• vet vilka kontroller som bör utföras på en teleporter

	<ul style="list-style-type: none"> • vet hur lyftredskap bör granskas samt på vilka grunder de underkänns • iakttar bestämmelserna om avfallshandtering.
--	--

En prestation godkänns om den utförs självständigt, i enlighet med bestämmelserna och i det närmaste felfritt samt med snabbheten hos en yrkesman.

Examensdelen underkänns om examinanden

- handlar i strid med arbets- eller säkerhetsbestämmelserna
- inte klarar av arbetsuppgifterna inom utsatt tid
- handlar i strid med krantillverkarens allmänna instruktioner
- äventyrar sin egen eller andras hälsa eller säkerhet
- handlar i strid med miljöskyddet eller andra motsvarande bestämmelser.

Examensdelen underkänns också om teleportern som används i yrkesprovet eller någon av dess anordningar eller redskap skadas på grund av felaktig service eller användning eller om yrkesprovets bedömare är tvungen att ingripa i situationen för att undvika person-, miljö- eller materialskador.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i samband med sedvanliga arbetsuppgifter i en autentisk arbetsmiljö. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan intervjuer, tilläggsuppgifter och andra tillförlitliga metoder användas som grund för bedömningen.

Vid planeringen och genomförandet av de fristående yrkesproven kan särdragen hos examinandens egen organisation eller den organisation som han har valt beaktas.

7 § Fordonsburna personliftar

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden kan använda fordonsburna personliftar enligt anvisningar och bestämmelser på ett säkert, förutseende och ekonomiskt sätt i olika situationer där det utförs lyft av personer.</p>	<p>Användning av en personlift Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till bestämmelserna om lyft av personer • förflyttar en fordonsburen personlift säkert och enligt bruksanvisningarna • reser en fordonsburen personlift enligt bruksanvisningarna och instruktionerna på arbetsplatsen • känner till personliftens prestationsvärden och de faktorer som påverkar stabiliteten • kan bedöma lyftarbetets riskfaktorer och

	<p>eliminera dem</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar liftens arbetsrörelser ingående • känner till och använder personlig skyddsutrustning i arbetet • säkerställer att kontakten mellan marken och lyftkorgen fungerar och behärskar kommunikationsmetoderna • handlar enligt arbetarskyddsbestämmelserna vid lyft av personer.
<p>Examinanden känner till personliftens konstruktion och förstår betydelsen av regelbunden service och granskning med tanke på dess användning, säkerhet och funktion. Han innehar ett giltigt certifikat för heta arbeten.</p>	<p>Service och kontroll Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • är förtrogen med personliftens konstruktion och funktionsprinciper • kan utföra dagligt underhåll och funktionstest på en personlift • vet vilka kontroller som bör utföras på en personlift • vet vilka ställen som bör kontrolleras och underhållas på underredet • följer bestämmelserna om avfallshandtering.

En prestation godkänns om den utförs självständigt, i enlighet med bestämmelserna och i det närmaste felfritt samt med snabbheten hos en yrkesman.

Examensdelen underkänns om examinandens

- handlar i strid med arbets- eller säkerhetsbestämmelserna
- inte klarar av arbetsuppgifterna inom utsatt tid
- handlar i strid med lifttillverkarens allmänna instruktioner
- äventyrar sin egen eller andras hälsa eller säkerhet
- handlar i strid med miljöskyddet eller andra motsvarande bestämmelser.

Examensdelen underkänns också om den fordonsburna personliften som används i yrkesprovet eller någon av dess anordningar eller redskap skadas på grund av felaktig service eller användning eller om yrkesprovets bedömare är tvungen att ingripa i situationen för att undvika person-, miljö- eller materialskador.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i samband med sedvanliga arbetsuppgifter i en autentisk arbetsmiljö. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan intervjuer, tilläggsuppgifter och andra tillförlitliga metoder användas som grund för bedömningen.

Vid planeringen och genomförandet av de fristående yrkesproven kan särdragen hos examinandens egen organisation eller den organisation som han har valt beaktas.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden känner till grundbegreppen inom företagsverksamhet och olika företagsformer. Han vet vilka faktorer som måste tas i beaktande då man planerar företagsverksamhet. Han kan bedöma sina egna förutsättningar och möjligheter att verka som företagare.</p> <p>Examinanden förstår betydelsen av kundrelationer och andra samarbetsrelationer som en del av framgångsrik företagsverksamhet. Han förstår och kan bedöma företagsverksamheten inom branschen ur sin egen synvinkel som eventuell blivande företagare. Han ser kundinriktning, kvalitet, marknadsföring och kostnadsmedvetenhet som viktiga konkurrensfaktorer i sitt företag. Han är kapabel att tillsammans med sakkunniga utarbeta en genomförbar affärsidé för sin företagsverksamhet.</p>	<p>Grundbegrepp inom företagsverksamhet Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till grundbegreppen inom företagsverksamhet, olika företagsformer och skillnaderna mellan dem • vet hurdana värden och personliga färdigheter som bidrar till att man lyckas som företagare • vet vilka alternativ en blivande företagare kan överväga och känner till de vanligaste lösningarna i Finland, t.ex. startprocedurer, ansvar och behövliga resurser, finansieringsalternativ och risker • känner till de lagstadgade åtgärder som är förknippade med inledande av företagsverksamhet och var man vid behov kan få sakkunnig hjälp • värderar sin yrkesskicklighet och kan föra fram den • uppskattar sig själv och sin egen eventuella företagsamhet samt drar slutsatser och fattar beslut om sin utveckling som företagare. <p>Tillämpning av grundbegreppen i ett företag Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till affärsidéerna hos företag inom lyftkrans- och transportbranschen samt olika kringtjänster i anslutning till lyfttjänster på den inhemska och den internationella marknaden och kan jämföra de tjänster de erbjuder • känner till något företag inom lyftkransbranschen så att han kan granska dess framtidsutsikter, utveckling och marknadsläge med tanke på den egna företagsverksamheten • kan tolka ett företags bokslut bl.a. med avseende på kapital, förmögenhet, likviditet och resultat • känner till de viktigaste nyckeltalen när

	<p>det gäller ett företags lönsamhet och kan tolka dem</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår principerna för kostnadsberäkning och vet vilka marknadsmässiga faktorer man måste beakta för att kunna prissätta verkstadstjänster förnuftigt • kan göra upp en grov resultatbudget och kan söka information och sakkunnigtjänster för att lösa beskattningsfrågor som berör branschens företagsverksamhet • kan tillsammans med sakkunniga utveckla sin företagsidé till en genomförbar affärs- eller serviceidé och tar vid utvecklandet av idén hänsyn till efterfrågan och konkurrens på marknaden samt olika specialiseringsfaktorer som är väsentliga för att idén ska fungera.
--	---

Examensdelen underkänns om examinandem

- inte har företagarmässig attityd och inte kan bedöma sin företagarkompetens
- inte klarar av att göra upp en plan som stödjer utvecklandet av sig själv som företagare
- inte har de grundläggande färdigheter som behövs då man inleder företagsverksamhet
- inte kan utnyttja sakkunnigtjänster eller olika informationskällor då han gör upp en affärsverksamhetsplan
- inte kan göra upp en affärsverksamhetsplan för sig själv som företagare inom branschen.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i samband med sedvanliga arbetsuppgifter i en autentisk arbetsmiljö. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan intervjuer, tilläggsuppgifter och andra tillförlitliga metoder användas som grund för bedömningen.

Vid planeringen och genomförandet av de fristående yrkesproven kan särdragen hos examinandens egen organisation eller hos den organisation som han har valt beaktas.

BILAGA

Bedömningsprinciper

Arbetsmaskintekniken har avancerat starkt under de senaste åren. Numera är arbetsmaskinerna på marknaden tillverkade med allt mer avancerad teknik. Grunderna för yrkesexamen för fordonskranförare har utarbetats så att de allt bättre ska uppfylla arbetsmarknadens förändrade kompetenskrav.

Kraven på yrkesskicklighet i yrkesexamen för fordonskranförare (punkt a) utgår från olika uppgifts- och kunskapsområden i arbetslivet. Målen för bedömningen (rubrikerna med fetstil i punkt b) anger de för yrkesskickligheten centrala kunskapsområden och funktioner som man bör fästa särskild uppmärksamhet vid i bedömningen. Kriterierna för bedömningen (punkt b) anger däremot hur examinanden bör klara av sitt arbete. I punkt c, sätten att påvisa yrkesskicklighet, definieras hur yrkesprovet för examensdelen ska avläggas och bedömas.

Organiserandet av fristående examina bygger på utbildningsanordnarens plan för anordnande av dessa examina. Examenstillfällena, som härleds ur examenskraven, samt uppgifterna planeras så att de uppfyller de centrala kraven på yrkeskompetens, och uppgifterna ska på ett övergripande sätt innehålla de områden eller funktioner som nämns i målen för bedömningen. Examinandens förutsättningar och förmåga att omvandla och tillämpa sina kunskaper och färdigheter i föränderliga situationer ska framgå av examensprestationerna. Platsen där de olika examensdelarna avläggs ska vara sådan att examinanden kan utföra sina uppgifter på ett sätt som tillförlitligt påvisar den prestationsnivå som har fastställts i bedömningskriterierna för ifrågavarande examensdel.

Examensdelen ”Fordonskranförarens basfärdigheter” beskriver examinandens allmänna färdigheter att arbeta inom denna bransch. Denna examensdel är den lämpliga del som förordningen SRF 403/2008 14 § syftar på. De examinander som har avlagt denna del har rätt att köra och använda en fordonskran och en lyftkran.

Dessutom har följande valfria examensdelar inkluderats som tilläggsdelar i examensgrunderna: användning av lastkran i monteringsarbete, användning av teleporter vid lyftarbete och fordonsburna personliftar. De som har avlagt dessa valfria examensdelar separat har rätt att använda dessa maskiner. Behärskandet av dessa färdigheter bedöms inte nödvändigtvis som en separat examensprestation, även om de bedöms som en separat examensdel, utan de kan identifieras i samband med avläggandet av andra examensdelar.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

Utbildningsstyrelsen
Pb 380
00531 Helsingfors
tfn: 040 348 7555
fax 040 348 7766
kirjasto@oph.fi
www.utbildningsstyrelsen.fi